

[http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d8685v11499-hodnoceni-dopadu-regulace-ria-pestitelske-paleni/?search_query=\\$index=1050&search_results_page=3](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d8685v11499-hodnoceni-dopadu-regulace-ria-pestitelske-paleni/?search_query=$index=1050&search_results_page=3)

Hodnocení dopadů regulace (RIA) - pěstitelské pálení

- **Publikováno:** 16.2.2010
- **Typ:** výklady
- **Zdroj:** internetové stránky České daňové správy

Česká daňová správa

Ministerstvo financí zpracovalo materiál „Hodnocení dopadů regulace“ v rámci legislativních prací na připravované novele zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. V této novele bude upravováno tzv. „pěstitelské pálení“, důvody jsou uvedeny níže. Vzhledem k tomu, že dotčenými subjekty jsou i pěstitelé, je jim tímto způsobem dána možnost vyjádřit se k níže uvedeným variantám řešení na níže uvedené mailové adresy do 1. března 2010.

Hodnocení dopadů regulace

Důvod předložení

- **Název**
Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).
- Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

Identifikace problému

- **Pěstitelské pálení**
Novela zákona reaguje na rozsudek č. 7 Ats 95/2008 – 43 ze dne 2. 4. 2009 Nejvyššího správního soudu ČR, který zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové v záležitosti dodanění provozovatele pěstitelské pálenice, u kterého byla zjištěna výroba většího množství etanolu pro jednoho pěstitele, než je 30 l etanolu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení

Pro úpravu pěstitelského pálení vyjednala Česká republika při jednáních o přistoupení ČR k Evropské unii trvalou výjimku, která byla zapracována do článku 22 směrnice 92/83/EHS ze dne 19. října 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů. Zcela jednoznačně ze znění článku 22 uvedené směrnice vyplývá, že „členské státy mohou uplatňovat sníženou sazbu spotřební daně, která není nižší než 50 % základní vnitrostátní sazby spotřební daně z lihu, pro lih vyrobený pěstitelskými pálenicemi. Uplatnění snížené sazby se omezuje na 30 litrů ovocných destilátů vyrobených na domácnost pěstitele ročně, určených výhradně pro osobní spotřebu.“

Výše spotřební daně z lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení je stanovena v § 70 zákona, tedy 14 300 Kč/hl etanolu. Základní sazba daně z lihu činí 28 500 Kč/hl etanolu.

Pěstitelské pálení je upraveno zákonem č. 61/1997 Sb., o lihu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o lihu“), zejména v jeho § 4. Zákon o lihu stanoví, že „pěstitel si může nechat vypálit v jednom výrobním období nejvýše 30 l etanolu zdaněného sazbou spotřební daně stanovené pro ovocné

destiláty z pěstitelského pálení podle zákona o spotřební dani“ z ovoce vypěstovaného na vlastním pozemku.

Nejvyššímu správnímu soudu se provázání zákona a zákona o lihu jeví jako nedostatečné a ve zmíněném rozhodnutí rozhodl tak, že sazba spotřební daně pro pěstitelské pálení v § 72 zákona je řešena odkazem na zákon o lihu a v zákoně není přímo stanoveno, že v případě lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení se jedná pouze o množství 30 l etanolu. Ze zákona o lihu ani ze zákona podle rozsudku přímo nevyplývá, že pokud provozovatel pěstitelské pálenice vyrobí pro pěstitele více než 30 l etanolu, nejedná se již o pěstitelské pálení a že provozovatel musí líh zdanit vyšší sazbou.

Při postupu podle tohoto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu není zajištěno splnění podmínky množstevního limitu, za kterých je Česká republika oprávněna využívat trvalou výjimku pro pěstitelské pálení.

Dále uvedené údaje správce spotřební daně jsou zpracovány za období 1.7.2008 až 30.6.2009 (poslední známá pěstitelská kampaň). Údaje o počtu správních deliktů zahrnují částečně i období pěstitelské kampaně 2007-2008.

1. počet pěstitelských pálenic v ČR a rozdělení do velikostních skupin podle množství vyrobeného lihu

Velikost pěstitelské pálenice podle množství vyrobeného ovocného destilátu	Počet
nad 400 hl	5
nad 300 hl	11
nad 200 hl	15
nad 100 hl	81
pod 100 hl	327
celkem	439

2. pěstitelské pálenice, které jsou zároveň ovocným lihovarem

Počet	cca 40
-------	--------

3. počet pěstitelů a hrubé rozdělení podle velikosti výroby pálenice

Počet pěstitelů využívajících služeb pěstitelského pálení	217368
Počet pěstitelských pálenic	439
Průměrný počet pěstitelů na pálenici	cca 495

4. počet případů, kdy si pěstitel nechal vyrobit množství větší, než 30 l etanolu

Počet případů	1172
Množství etanolu v hl	424,3
Průměrné množství na jednoho pěstitele v hl	0,362

5. počet případů, kdy si pěstitel nechal vyrobit větší množství, než je 30 l etanolu tak, že si nechal vyrobit destilát ve více pálenicích

Počet případů, kdy bylo za sledované období vyrobeno množství přesahující 30 l na pěstitele u několika pěstitelských pálenic	545
--	-----

Z výše uvedených údajů správce daně vyplývá, že v praxi dochází k porušování množstevního limitu lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení. Pěstitel si buď v jedné provozovně nechá vypálit nadlimitní množství etanolu (viz tabulka 4), nebo si dá vypálit ovoce do více pálenic a v celkovém součtu také přesáhne stanovený limit (tabulka 5).

Při překročení množstevního limitu v uvedeném období pěstitelské kampaně (s částečným zahrnutím údajů za předchozí kampaň 2007 – 2008) v celkovém množství o 424,3 hl etanolu se jedná o částku daně přibližně 5,6 mil Kč. Výpočet je proveden se sazbou daně platnou ve sledovaném období, tedy základní sazba spotřební daně 26 500 Kč/hl etanolu, snížená sazba spotřební daně 13 300 Kč/hl etanolu.

Identifikace cílů, kterých má být dosaženo

Konkrétním cílem úpravy pěstitelského pálení je zajištění splnění jedné z podmínek Evropské unie pro pěstitelské pálení, ovšem z daňového hlediska se jedná o splnění podmínky zásadní. Při výrobě ovocných destilátů z pěstitelského pálení zajistit správný výběr spotřební daně se sníženou sazbou nejvýše do stanoveného množstevního limitu. Jedná se tedy o nápravu rozporu s předpisem EU.

Identifikace rizik spojených s nečinností

Při nezajištění řádného výběru spotřební daně z lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení ve stanoveném množstevním limitu se jedná o nesprávnou transpozici článku 22 směrnice 92/83/EHS ze dne 19. října 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů. Cílem zákonné úpravy je tedy odstranit rozpor s touto směrnicí.

Návrh variant řešení

Návrh možných řešení včetně varianty „nulové“

- **Varianta A (nulová varianta)**

Pokud nebude upravena nesprávná transpozice směrnice, Česká republika neplní své závazky vůči Evropské unii. V případě, kdy implementace směrnice není řádně provedena, vystavuje se Česká republika riziku zahájení řízení pro neplnění povinností ze strany Evropské komise na základě článku 258 Smlouvy o fungování EU. Toto řízení může vyústit až v předložení žaloby k soudnímu dvoru ES a následným finančním sankcím.
- **Varianta B**

Provést úpravu v § 72 zákona tak, že se doplní o ustanovení, ve kterém bude výslovně řečeno, že snížená sazba pro destiláty ovocné z pěstitelského pálení se uplatní za podmínek stanovených v zákonu o lihu, maximálně do výše 30 l etanolu pro jednoho pěstitele.

V § 4 zákona o lihu se podmínka, která stanoví, že pěstitel si může nechat vyrobit pouze 30 litrů etanolu se sníženou sazbou daně doplní o ustanovení, že pokud dojde k výrobě nad 30 litrů etanolu, je pěstitel povinen odebrat si také toto množství, ale se základní sazbou spotřební daně. Tato povinnost bude mimo jiné doplněna jako další náležitost prohlášení pěstitele podle § 4 odst. 7 zákona o lihu. Navazovala by úprava správních deliktů – doplněno o případ, kdy pěstitel si neodebere destilát zdaněný vyšší sazbou daně (nad 30 l).
- **Varianta C**

Provést úpravu v § 72 zákona tak, že se doplní o ustanovení, ve kterém bude výslovně řečeno, že snížená sazba pro destiláty ovocné z pěstitelského pálení se uplatní za podmínek stanovených v zákonu o lihu, maximálně do výše 30 l etanolu pro jednoho pěstitele.

V § 4 zákona o lihu se podmínka, která stanoví, že pěstitel si může nechat vyrobit pouze 30 litrů etanolu se sníženou sazbou daně, doplní o ustanovení, že množství nad 30 l etanolu se zlikviduje.
- **Varianta D**

Zrušit ustanovení týkající se snížené sazby spotřební daně pro líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v zákoně a v zákoně o lihu vypustit úpravu týkající se

odkazu na zákon, který stanoví, že se 30 l etanolu zdaňuje sníženou sazbou spotřební daně.

Dotčené subjekty

- provozovatelů pěstitelských pálenic,
- pěstitelů,
- celních orgánů.

Vyhodnocení nákladů a přínosů

Identifikace všech nákladů a přínosů všech variant

- **Varianta A**

Tato varianta by znamenala pro ČR náklady spojené s případným soudním řízením a penalizace ze strany Evropské unie.

- **Varianta B**

Klady

- pěstitelské pálení bude upraveno v souladu s trvalou výjimkou, zejména zajištění použití snížené sazby spotřební daně pouze do stanoveného limitu,
- zvýšení právní jistoty provozovatelů pěstitelských pálenic,
- zákonné ošetření skutečnosti, že v praxi dochází k překročení limitu pro uplatnění snížené sazby spotřební daně a podle rozsudku Nejvyššího správního soudu není zajištěno, aby nadlimitní množství etanolu bylo zdaněno základní sazbou daně,
- zvýšení příjmů do státního rozpočtu tím, že nadlimitní množství lihu obsaženého v destilátech z pěstitelského pálení bude zdaňováno vyšší sazbou spotřební daně. Např. při překročení množství limitu ve výše uvedeném období pěstitelské kampaně (s částečným zahrnutím údajů za předchozí kampaň 2007 – 2008) v celkovém množství o 424,3 hl etanolu by se jednalo o částku daně přibližně 5,6 mil Kč. Výpočet je proveden se sazbou daně platnou ve sledovaném období, tedy základní sazba spotřební daně 26 500 Kč/hl etanolu, snížená sazba spotřební daně 13 300 Kč/hl etanolu.

Zápory

- Do zákona o lihu bude navrženo zapracovat přestupek za neodebrání nadlimitního množství lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení zdaněného základní sazbou daně. Součástí rozhodnutí o přestupku může být stanovení podmínky, aby pěstitel splnil zákonnou podmínku odebrání nadlimitního množství. Při neodebrání nadlimitního množství lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení by vznikly provozovateli pěstitelské pálenice náklady na jeho likvidaci, neboť destilát nesmí být předmětem dalšího prodeje. Ovocný destilát je možno zlikvidovat (znehodnotit) za přítomnosti zaměstnance celního úřadu vypuštěním do odpadní jímky (obdobně jako úkapy a dokapy nebo lutrové vody). Podmínkou likvidace je, že dojde k dokonalému smísení se splaškovými vodami nebo znehodnocovacím prostředkem. V případě likvidace neodebraného/nevydaného destilátu by dále měl provozovatel pálenice k tíži náklady, které vynaložil na výrobu destilátu (spotřeba energií na destilaci, mzdové náklady apod.). Dle typu destilačního zařízení a způsobu zpracování suroviny (ovoce/kvas) se orientačně jedná o částku cca 70 - 90 Kč na litr etanolu.
- **Varianta C Klady**
 - pěstitelské pálení bude upraveno v souladu s trvalou výjimkou, zejména zajištění použití snížené sazby spotřební daně pouze do stanoveného limitu,
 - zvýšení právní jistoty provozovatelů pěstitelských pálenic,
 - zákonné ošetření skutečnosti, že v praxi dochází k překročení limitu pro uplatnění snížené sazby spotřební daně a podle rozsudku Nejvyššího

- správného soudu není zajištěno, aby nadlimitní množství etanolu bylo zdaněno základní sazbou daně,
- o zákon o lihu a zákon by jednoznačně stanovil, že pěstitelským pálením s použitím snížené sazby spotřební daně je výroba maximálně do výše 30 l etanolu pro jednoho pěstitele,
 - o v návaznosti na výše uvedený bod bude z obou zákonů jasné, že množství destilátů vyrobené nad stanovený limit je nutno zlikvidovat.

Zápory

- o zavedení povinnosti likvidace nadlimitního množství lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení a s tím spojené náklady na likvidaci; ovocný destilát je možno zlikvidovat (znehodnotit) za přítomnosti zaměstnance celního úřadu vypuštěním do odpadní jímky (obdobně jako úkapy a dokapy nebo lutrové vody). Podmínkou likvidace je, že dojde k dokonalému smísení se splaškovými vodami nebo znehodnocovacím prostředkem,
- o v případě likvidace neodebraného/nevydaného destilátu by dále provozovatel pálenice nesl k tíži náklady, které vynaložil na výrobu destilátu (spotřeba energií na destilaci, mzdové náklady apod.). Dle typu destilačního zařízení a způsobu zpracování suroviny (ovoce/kvas) se orientačně jedná o částku cca 70 - 90 Kč na litr etanolu.

• **Varianta D**

Klady

- o vzhledem k tomu, že by byla uplatňována pouze jedna sazba spotřební daně z lihu, došlo by ke zvýšení příjmu do státního rozpočtu. Příjem spotřební daně do státního rozpočtu z pěstitelského pálení byl za rok 2008 cca 0,3 mld. Kč, za rok 2009 cca 0,4 mld. Kč. Pokud by veškerý líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení byl zdaněn základní sazbou daně, příjem do státního rozpočtu by mohl být až dvojnásobný (navíc při výpočtu byla použita nižší sazba daně, platná do 31. 12. 2009),
- o v souvislosti s výše uvedeným bodem by nebyla nesprávně transponována a uplatňována trvalá výjimka ČR pro pěstitelské pálení,
- o tím by nemohlo dojít k případným sankcím EU vůči ČR.

Zápory

- o zrušení mnohaleté tradiční výroby „rodinných“ ovocných destilátů,
- o nebezpečí vzrůstu tzv. „pálení na černo“ se zdravotním rizikem,
- o v souvislosti s uplatňováním jedné sazby spotřební daně z lihu snížení zájmu pěstitelů o pěstitelské pálení a tím možný zánik řady pěstitelských pálenic s následkem zvýšených výdajů pro provozovatele pěstitelských pálenic.

Konzultace

Variantní řešení A až D již bylo částečně projednáno s Ministerstvem zemědělství, nicméně konzultace budou pokračovat. Dále bude oslovena Unie destilátérů, která sdružuje provozovatele pěstitelských pálenic, a správce spotřební daně. Vzhledem k navrhovaným úpravám, které se týkají pěstitelů, bude RIA vyvěšena na webových stránkách Ministerstva financí.

Návrh řešení

Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Vzhledem k tomu, že RIA se nachází ve stádiu před konzultacemi s dotčenými subjekty, vyjadřuje tento bod pouze názor Ministerstva financí, odboru 18.

O variantě A a D bude Ministerstvo financí uvažovat v případech, že konzultace nepovedou k požadovanému cíli a bude ohroženo přijetí novely zákona o spotřebních daních. Základním cílem této

novely je implementace směrnice týkající se tabákových výrobků s povinností ČR zajistit účinnost úpravy k 1. 1. 2011. Pokud v průběhu projednávání budou vzneseny další požadavky na úpravy v zákoně o lihu, nebude se Ministerstvo financí k těmto úpravám vyjadřovat, protože zmíněný zákon je v gesci Ministerstva zemědělství, které nepovažuje jeho novelizaci za prioritu a opakovaně tato novelizace nebyla ze strany gestora zařazena do Plánu legislativních prací vlády. Ministerstvo financí doporučí tedy předkladateli dalších úprav, aby se se svými požadavky obrátil na gestora zákona o lihu, tedy Ministerstvo zemědělství. Pokud by mělo Ministerstvo financí rozhodovat pouze mezi variantami A a D, přiklánělo by se k variantě D z toho důvodu, že varianta A nezajišťuje řádnou transpozici směrnice 92/83/EHS, zejména jejího článku 22. Při posuzování kladů a záporů variant B a C dospělo Ministerstvo financí k názoru, že preferuje variantu B. Tato varianta přináší větší právní jistotu provozovatelům pěstitelských pálenic, a reaguje na stav uplatňovaný v praxi před rozsudkem Nejvyššího správního soudu.

Implementace a vynuovení

Bod C

Nově navrhované úpravy budou provedeny formou novely zákona a zákona o lihu a jejich vynuovení bude probíhat standardně prostřednictvím správce spotřební daně.

Přezkum účinnosti

Účinnost předloženého návrhu novely zákona bude ověřována v praxi s tím, že kontrola fungování nové právní úpravy bude prováděna celními orgány.